

בית שמאי פרק שלשה עשר יבמות קט.

מסורת הש"ס

(א) לעיל כח. מהל'
(ב) כחכות עג: (ג) [לעיל]
כח: [וע"ז] (ד) [לעיל א:]
(ה) [לעיל יתומות קטנות]
וכ"ל במשנה שבתמיהות,
(ו) [לעיל אלוטור] (ז) [לעיל ית.
עט: ד"ה ח, ח] [לעיל כח,
(ט) [לעיל ג.] דף ג' לט;
י"ט ס"א חזרה;

תורה אור השלם

1. סוד מרע ופשה טוב
בקש שלום ורחמים:
החלים לט טו

גליון הש"ס

רש"י ד"ה קטנה שהשיאה
וכ' וקבל אביה גיטה
וכ' ע' קדוש מג ע"ב
ברש"י ד"ה היא אביה
ונסתדרין סט ע"א ברש"י
ד"ה קטנה וע' קדושין דף
י' ע"א מור"ם ומוקבל וס'
מג ע"ב מור"ם מן הסמ:

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה קטנה וכו'
וקבל אביה גיטה. נ"ב ומה
שקשה על זה דהרי כחל
פרש"י דיינו בקבל אביה
ונסתדרין סט ע"א ברש"י
היא דקטנה שוב אין להאכז
זכות בה אף לקבל את
גיטה וע' מהר"ם פלדור:
(ב) כ"ד ומוקבל את
גיטה הרי היא כחמות:

הגהות הגר"א

[א] בבשמה הלז. נמחק
[וכן] ליתא במשניות
ויברושלמי: [ב] שם וכן
שתי גרסאות. נמחק ודאי
דייכו קמי לקמן בפקי
גיטה וכן לא נחת לה
משו"ה לא מני בספא ג"כ
פקחת ומרסת):

מוסף רש"י

גזירה לגזירה. הא'
לדמיין כצ"ל שיש א"ל
גזירה גזירה לגזירה. הא'
קרא נפקא (ויקרא יט)
ושמרת את משמרת. עשו
משמרת. כלומר גזירה
למשמרת. למורת. ולא
משמרת למשמרת. שלא
יעשו גזירה לגזירה (ב"ב)
מת בעלה של
גדולה. ומנאל זקוקה
ליבם. בעל הקטנה ודחה
גזירה לגזירה. כלומר
זקוקה נישואי אחרת
הקטנה ואחרת עליו
שאל נישואי קטנה כלום,
ואם יגרשה לקטנה בגט
שוב אין יכול לית את
הגדולה שאלות גרשהו
היא (נדח ח.). מלמד
את הקטנה שחמאן בו.
ומאלן עוקר נישואין
הראשונים ומוטר ליבם
הגדולה (סו) שחמאן לו
בעלה ומעוקר קדושה
למפרע ומעשה כל
בעלותיה כאלו הן
זוהי. דמין [לעיל א:]
נשואין על האטמה ועל המפוסה (ברכות ב.) שיקשה ש' זו (הגדולה) חמורה לאסור הקטנה עליו. שלא היו נישואים גמורים שמה ממאן. ולכן לא מילא את זו משום אחות אשה (לעיל יח.). אם מיאנה מיאנה. ומפיס
הגדולה. ואם לאו תמחין. גדולה. עד שתגרדיל. קטנה. ויעלו ויהיו קדושין גמורין. ותצא הלזו. גדולה. משום אחות אשה (לעיל יח.).

ורבי אלעזר אומר. מפרש טעמא בגמ': וכן המגרש סיפומה.
קטנה שהשיאה אמה ואחיה והחזירה בין בקטנותה בין בגדלותה
מותרת ליבם כדלמך דמיתה מפלת ובשעת מיתה היתה אשתו:
קטנה שהשיאה אביה ונתגרשה. בקטנותה *וקבל אביה (ב) גיטה

כדלמך בפרק נערה שנתפתתה
(כחכות מו: (ב) ומוקבל את גיטה הרי
היא כחמותה כח"י האכז אע"פ שאביה
חי הוא היא כחמותה לענין קדושין
דלזו אין לו כח לקבל קדושה
כדלמך הסמ' אס' משהשיאה אין
לאביה רשות בה: והחזירה בקטנותה
אסורה ליבם. אס' מת בקטנותה
ואפי' לרצון בגירושיה גירושין גמורין
ואין חזרתה חזרה גמורה דקדושי
קטנה אינן כלום הואיל ופקע זכות
אז והיא אין לה יד והוא לה כגרשה
ועומדת: **גב' עיפה.** שם חס: **שעה אחת.** בלשון גרשה אחיו
שהיא בזכרת: **אי מיתא בעל מפלת.**
ליבם או כח נישואין הראשונים:
קדושים בגירושין. הכל רואין שגרשה
בגירושין קלה אית להו אכל חזרה
לית ליה קלה דומיין דקא מהדר לה
באורחא ושכיב בצפרא דלא חזו
אנשי בחזרתה ואמרי זה מייבם
גרשה אחיו: **מי לא עסקינן.** מי
ליכא לאוקומי נמי ממני' בזכרי
דומיין דהוי הכי: **דגור סק.** כל
מוחזרת גזר משום יתומה כח"י האכז
לדמרי' במתני' לדלמך חזרתה הרי
היא כגרשה: **פשיטא.** דהואיל ואין
לאביה רשות בה והיא קטנה אין
חזרתה חזרה והרי היא כגרשה אלא
להכי תנינ' במתני' לאשמועינן
דטעמא דקמייתא משום הא': **כד"א.**
דחכמים מודים כשגירשה כשהיא
קטנה וקבל אביה גיטה והחזירה
כשהיא קטנה דלזו כח לא לאביה ולא
לה לקדשה ומת כשהיא קטנה דלא
בעלה משגלה דמחוי ביאה משגלה
קדושין: **וגדלה אללו.** אמרי' סמס
ביאה לאשונה אמרתי קדושין הן:
משום ר' אלעזר אומר כו. ומדקתני
לעיל ומודים חכמים לרבי אלעזר
יתומה כח"י האכז אלמא איירי בה
כד"א רבי אלעזר דטעמא דבאחריתא
משום הא': **לרסא.** דמוחזרת גדולה
לר"א מהו: **היא גופא גזירה.** משום
יתומה כח"י האכז: **גזירה לגזירה.**
לרסא אלו היא: היא חוללה. אס'
כל יבם להוקע לה חוללת ופוטרת
לרסא ולא מתייבמת אכל אס' נזקק
לרסא או חוללת או מתייבמת
והיא נפטרת: **במתני' תלך משום**
אחוס אשה. ופוטרה מחללה

ורבי אלעזר אומר *וכן המגרש את היתומה
והחזירה מותרת ליבם ורבי אלעזר אומר
קטנה שהשיאה אביה ונתגרשה ביתומה
בחיי האב *והחזירה דרבי הכל אסורה ליבם:
גב' אמר עיפה מאי טעמא דרבי אלעזר
הואיל ועמדה עליו שעה אחת באיסורא
אמרו ליה רבנן לעיפה אי הכי חליצה נמי
לא תיבעי וכי תימא הכי נמי והתניא משום
רבי אלעזר אמרו חולצת אלא אמר עיפה
ר' אלעזר לא ידענא מאי טעמא אמר אביי
היינו טעמא דרבי אלעזר מספקא ליה אי
מיתה מפלת אי נישואין הראשונים מפילים
אי מיתה מפלת הא רמיא קמיה לייבום אי
נישואין הראשונים מפילים הא עמדה עליו שעה אחת באיסור רבא אמר
לעולם פשיטא לרבי אלעזר דמיתה מפלת ומיהו הכל בקיין בגירושין
ואין הכל בקיין בחזרה אדרבה חזרה כיון דיתבא תותיה אית ליה קלא
מי לא עסקינן דאחרת באורחא ושכיב בצפרא רב אשי אמר היינו טעמא
דרבי אלעזר דגזר הני משום יתומה כח"י האב ונתגרשה ביתומה כח"י האב ונתגרשה
דברי הכל שאסורה ליבם האי מאי למימרא פשיטא אלא לאו הא קמ"ל
טעמא דר' אלעזר דגזר הנך משום האי שמע מינה תניא כוותיה דרב אשי
מורדים חכמים לר' אלעזר בקטנה שהשיאה אביה ונתגרשה הרי היא כיתומה
בחיי האב והחזירה שאסורה ליבם מפני שגירושיה גירושין גמורין ואין חזרתה
חזרה גמורה כד"א שגירשה כשהיא קטנה והחזירה כשהיא קטנה יאבל
גירשה כשהיא קטנה והחזירה כשהיא גדולה אי נמי החזירה כשהיא קטנה
וגדלה אצלו ומת או חולצת או מתייבמת משום רבי אלעזר אמרו חולצת
ולא מתייבמת בעא מיניה רבא מרב נחמן צרתה מהו אמר ליה (א) היא גופה
גזירה ואנן ניקום וניגזור גזירה לגזירה והא תניא משום רבי אלעזר אמרו
היא וצרתה חולצת (א) היא וצרתה סלקא דעתך אלא לאו או היא או צרתה
חולצת לאו תרצוי קמתרצת תריץ הכי היא חולצת צרתה או חולצת או
מתייבמת: במתני' ישיני אחין נישואין לשתי אחיות (א) קטנות ומת בעלה של
אחת מהן (א) הלזו תצא משום אחות אשה (א) וכן שתי חרשות גדולה וקטנה מת
בעלה של קטנה תצא הקטנה משום אחות אשה מת בעלה של גדולה רבי
אלעזר אומר מלמדן את הקטנה שתמאן בו רבן גמליאל אומר (א) אם מיאנה
מיאנה ואם לאו תמתין עד שתגרדיל ותצא הלזו משום אחות אשה רבי
יהושע אומר (א) אי לו על אשתו אי לו על אשת אחיו מוציא את אשתו בגט
ואשת אחיו בחליצה: גב' ומי שרי והתני בר קפרא לעולם ידבק אדם
בשלשה דברים ויתרחק משלשה דברים ידבק בשלשה דברים ובחליצה
ובהבאת שלום ובהפדת נדרים ויתרחק משלשה דברים מן המיאון ומן
הפקדונות ומן הערבונוות מיאון דמצוה שאני: גופא תני בר קפרא לעולם ידבק
אדם בשלשה דברים בחליצה כאבא שאול דתניא (א) אבא שאול אומר הכונס
את יבמתו לשם נוי לשם אישות לשם דבר אחר כאילו פוגע בערוה וקרוב
בעיני להיות הולד ממזר בהבאת שלום דכתיב יבקש שלום ורדפהו
ואמר

נפלה לפני בעל הקטנה זיקתה של גדולה שהיא מן המורה אסרת הקטנה עליו דנישואיה מדדנן ולא אלימא
לאפקועי זיקה דלורייטא והוא לה אחות זקוקת ומת יעשו: **רבי אלעזר אומר מלמדן הקטנה שחמאן זו.** ומעוקר נישואיה והא מייבם את הגדולה:
ר"ג אומר. אין זיקתה אסרת את זו דר"ג סובר אין זיקה כלומר לא אלימא זיקה כפי' בפי' ר"ג (לעיל ב.). הלכך אס' מילאנה מילאנה ומתייבם גדולה
ואס' לאו תמתין קטנה אלא עד שחגדיל ויהיו נישואיה גמורין ותלך הלזו משום אחות אשה אלא מיתלך לגדולה לא דפסל את הקטנה עליו משום
אחות חלוצה: **אי לו.** אי לו: **מוציא אס' אשמו בגט.** ואין מלמדן אחת למאן כדלמך בגמ' יתרחק אדם מן המיאון ומתייבם נמי לא יתבא
תותיה דקסבר יש זיקה אלא תלך בגט וזו לא מתייבם משום אחות גרשה אלא תלך בחליצה: **גב' ומי שרי.** ללמד קטנה שחמאן:
ידבק אדם כו. מפרש טעמא דכולהו לקמן: **מן ערצון.** שלא יהא ערצ: **כאכא שאל.** פרק החולץ [לעיל לט:]: הכונס יצמחו לשם נוי וכו':

היא גופה גזירה ואנן ניקום וניגזור גזירה לגזירה. פי' בקונטרס
היא גופה גזירה משום יתומה כח"י האכז ואין נראה לר"י
דהא רב אשי הוא דלמך להאי טעמא ולא רבא אלא יש לפרש היא
גופה גזירה שמה יאמרו העולם יבם גרשה אחיו לפי שהכל בקיין
בגירושין ואין הכל בקיין בחזרה
כדלמך רבא לעיל ולאו דוקא קלמך
גזירה לגזירה דלא שייך הכא אלא
כלומר אינה אלא איסורא דרצון:
ויתרחק מן המיאונים. פרי"ח
גריש פירקין [לעיל קז:]:

בשם גאון דאין לקדש יתומה עד
שיצאו ראה שהיא נוגרת כדי
להתרחק מן המיאונים והא דמקינן
לה רצון נישואין כדלמך לקמן (דף
קכ:): לריך לומר לדברי הגאון
דיינו דוקא היכא שיש לחוש שלא
ינהגו בה מנהג הפקר ומיהו מהכל
אין לו ראה אלא שלא ילמדו למאן:
אמא

נישואין הראשונים מפילים הא עמדה עליו שעה אחת באיסור רבא אמר
לעולם פשיטא לרבי אלעזר דמיתה מפלת ומיהו הכל בקיין בגירושין
ואין הכל בקיין בחזרה אדרבה חזרה כיון דיתבא תותיה אית ליה קלא
מי לא עסקינן דאחרת באורחא ושכיב בצפרא רב אשי אמר היינו טעמא
דרבי אלעזר דגזר הני משום יתומה כח"י האב ונתגרשה ביתומה כח"י האב ונתגרשה
דברי הכל שאסורה ליבם האי מאי למימרא פשיטא אלא לאו הא קמ"ל
טעמא דר' אלעזר דגזר הנך משום האי שמע מינה תניא כוותיה דרב אשי
מורדים חכמים לר' אלעזר בקטנה שהשיאה אביה ונתגרשה הרי היא כיתומה
בחיי האב והחזירה שאסורה ליבם מפני שגירושיה גירושין גמורין ואין חזרתה
חזרה גמורה כד"א שגירשה כשהיא קטנה והחזירה כשהיא קטנה יאבל
גירשה כשהיא קטנה והחזירה כשהיא גדולה אי נמי החזירה כשהיא קטנה
וגדלה אצלו ומת או חולצת או מתייבמת משום רבי אלעזר אמרו חולצת
ולא מתייבמת בעא מיניה רבא מרב נחמן צרתה מהו אמר ליה (א) היא גופה
גזירה ואנן ניקום וניגזור גזירה לגזירה והא תניא משום רבי אלעזר אמרו
היא וצרתה חולצת (א) היא וצרתה סלקא דעתך אלא לאו או היא או צרתה
חולצת לאו תרצוי קמתרצת תריץ הכי היא חולצת צרתה או חולצת או
מתייבמת: **במתני' ישיני אחין נישואין לשתי אחיות (א) קטנות ומת בעלה של**
אחת מהן (א) הלזו תצא משום אחות אשה (א) וכן שתי חרשות גדולה וקטנה מת
בעלה של קטנה תצא הקטנה משום אחות אשה מת בעלה של גדולה רבי
אלעזר אומר מלמדן את הקטנה שתמאן בו רבן גמליאל אומר (א) אם מיאנה
מיאנה ואם לאו תמתין עד שתגרדיל ותצא הלזו משום אחות אשה רבי
יהושע אומר (א) אי לו על אשתו אי לו על אשת אחיו מוציא את אשתו בגט
ואשת אחיו בחליצה: גב' ומי שרי והתני בר קפרא לעולם ידבק אדם
בשלשה דברים ויתרחק משלשה דברים ידבק בשלשה דברים ובחליצה
ובהבאת שלום ובהפדת נדרים ויתרחק משלשה דברים מן המיאון ומן
הפקדונות ומן הערבונוות מיאון דמצוה שאני: גופא תני בר קפרא לעולם ידבק
אדם בשלשה דברים בחליצה כאבא שאול דתניא (א) אבא שאול אומר הכונס
את יבמתו לשם נוי לשם אישות לשם דבר אחר כאילו פוגע בערוה וקרוב
בעיני להיות הולד ממזר בהבאת שלום דכתיב יבקש שלום ורדפהו
ואמר

נפלה לפני בעל הקטנה זיקתה של גדולה שהיא מן המורה אסרת הקטנה עליו דנישואיה מדדנן ולא אלימא
לאפקועי זיקה דלורייטא והוא לה אחות זקוקת ומת יעשו: **רבי אלעזר אומר מלמדן הקטנה שחמאן זו.** ומעוקר נישואיה והא מייבם את הגדולה:
ר"ג אומר. אין זיקתה אסרת את זו דר"ג סובר אין זיקה כלומר לא אלימא זיקה כפי' בפי' ר"ג (לעיל ב.). הלכך אס' מילאנה מילאנה ומתייבם גדולה
ואס' לאו תמתין קטנה אלא עד שחגדיל ויהיו נישואיה גמורין ותלך הלזו משום אחות אשה אלא מיתלך לגדולה לא דפסל את הקטנה עליו משום
אחות חלוצה: **אי לו.** אי לו: **מוציא אס' אשמו בגט.** ואין מלמדן אחת למאן כדלמך בגמ' יתרחק אדם מן המיאון ומתייבם נמי לא יתבא
תותיה דקסבר יש זיקה אלא תלך בגט וזו לא מתייבם משום אחות גרשה אלא תלך בחליצה: **גב' ומי שרי.** ללמד קטנה שחמאן:
ידבק אדם כו. מפרש טעמא דכולהו לקמן: **מן ערצון.** שלא יהא ערצ: **כאכא שאל.** פרק החולץ [לעיל לט:]: הכונס יצמחו לשם נוי וכו':

עין משפט נר מצוה

בא ב מ"י פ"ז מהל'
יבום הל' יג סמג
עשין לא טושע' אהי'
סמג קנע סמג טו:
ז' ז' מ"י שם הלכה י'
טושע' שם סמג טו:
יח ד מ"י פ"ז מהל' יבום
הלכה טו סמג עשין לא
טושע' שם סמג קנע
סמג טו:
יח ד מ"י שם טושע' שם
סמג יא:
כ' ז' מ"י פ"ז מהל'
גירושין הל' טו:

תוס' חד מקמאי

תניא מורדים (חכמים)
לר"א (ביבמה) (בבבמה)
שהשיאה אביה ונתגרשה
שהיא יתומה כח"י האב
והחזירה שאסורה ליבם
מפני שגירושיה גירושין
גמורין ואין חזרתה חזרה
גמורה לכאורה משמע
משמרת לעלמא בלא
חליצה מפני שהיא ערוה
מן התורה אלא
דבירושלמי
שיתומה כח"י האב צריכה
חליצה וטעמא דמילתא
אפי"פ שהיא ערוה מן
התורה אין הכל בקיאים
בחזרתה שאין חזרתה
חזרה גמורה ולפיכך
צריכה חליצה: בעא מניה
רבא מרב נחמן צרתה מהו
א"ל היא גופה גזירה ואנן
ניקום וניגזור גזירה לגזירה
הלכך צרתה או חולצת או
מתייבמת אליבא דר"א הוא
דייק וקמבעיא ליה הכי
דאילו לרבנן אס' אינה
יתומה כח"י האב אפי"פ היא
ומת ליבם. ואם היא
יתומה כח"י האב אין
היא ערוה מן התורה
דפיסא שצרתה [צרת]
ערוה היא ואינה מתייבמת
אלא דאי אליבא דר"א קא
מבעיא ליה והי' אלפס
שכתב (ב) לא ידרנו לסוף
דעתו וכתב (ב) והא זיקת ב'
יבמין דרבנן היא משום
גזרת ב' יבמות הבאות
מבית אחד ומ"ש החתם
דצרתה אינה מתייבמת
אפי"פ דאיהי גופה גזירה
(גזירה) [ואנן ניקום וניגזור]
גזירה לגזירה והא צרתה
מותרת דלא גזרי' גזירה
לגזירה. איכא למימר האי
דגזרי' גזירה לגזירה דגזר
ר"א משום יתומה כח"י
האב קלישה ליה דהא
כולה לרבנן לא גזרי'
[ולכן] אפי"פ לר"א לא גזר
בצרתה:

(א) נראה לע"ל ורב אלפס
שכתב גס כימותה כח"י האכז
לרצון גרסה או חוללת או
מתייבמת לא ידרנו לסוף
דעתו. כ"ל ועי' בעל המאמר
וימנן במלחמות בזה.
(ב) נראה דמק' כלל מן הא'
הסמג או לע"ל ומה דיש
להקשות לנאור וכו'.